

ASPECTE CONTABILE ȘI FISCALE ALE OPERAȚIUNILOR CU BILETELE DE LOTERIE

THE ACCOUNTING AND TAX TREATMENTS OF THE OPERATIONS WITH THE LOTTERY TICKETS

Valeria GANEA

e-mail: valeria99ganea@gmail.com

Rodica CUȘMĂUNSA, dr., conf. univ.

e-mail: cusmaunsa.rodica.gheorghe@ase.md

Academia de Studii Economice a Moldovei

Abstract. *In this article, authors will examine the accounting treatments for companies who sell lottery tickets and tax issues imposed on individuals who buy them. Lottery is a group or table gambling, in which the organizer of the game performs among the participants drawing the lottery winnings, according to the scheme established in the conditions of the game. As methodological support of the investigation will serve the universal method of research of matter, phenomena, processes - the dialectical method of knowledge with its components: analysis, synthesis, induction and deduction, as well as methods inherent in economic disciplines: observation, comparison, selection, grouping and scientific abstraction. The implementation of the lottery tickets in the Republic of Moldova has brought many benefits to the people who participate in these gambling and bring benefits to the development of the national economy, by increasing the purchasing power of lottery tickets, developing the sector of commercial establishments, and the reduction of the shadow economy that, over the time, stimulates economic growth.*

Keywords: lottery tickets, gain, money, income tax, accounting treatments, tax treatments.

JEL classification: M40, M41

Introducere.

Pe parcursul anilor 2018-2020 au apărut și s-au promovat intens diversele tipuri de bilete de loterie, prin elaborarea legislației și a actelor aferente: Legii nr. 291 din 16.12.2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc [3], Regulamentului privind organizarea și desfășurarea loteriilor de către S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, aprobat de către Agenția Servicii Publice la data de 08.10.2018 [6]. Incontestabil, biletele de loterie sunt o popularitate pentru țara noastră, acestea fiind procurate abundant pe tot teritoriul țării. Din aceste considerente, se necesită concretizarea modului de contabilizare a operațiunilor cu biletele de loterie, a câștigurilor și impactul fiscal al acestora asupra câștigătorilor.

Metodele de cercetare utilizate.

În acest demers al cercetării, autorul s-a axat pe necesitatea redării situației actuale a tratamentului contabil și fiscal pentru agentul economic care se ocupă cu realizarea biletelor de loterie. Pentru elaborarea prezentei cercetări au fost utilizate așa surse informaționale ca: convențiile fundamentale și principiile de bază ale contabilității, prevederile de bază ale legilor și actelor normative în vigoare, S.N.C., materialele diferitelor sesiuni științifice și altor publicații inerente temei cercetate. Drept suport metodologic al investigației va servi metoda universală de cercetare a materiei, fenomenelor, proceselor – metoda dialectică a cunoașterii cu componentele ei: analiza, sintetiza, inducția și deducția, precum și metodele inerente disciplinelor economice: observarea, compararea, selectarea, gruparea, abstracția științifică.

Conținutul de bază.

În legătură cu faptul că în Republica Moldova, în sfera jocurilor de noroc se petrece loteria momentană, care atrage tot mai mulți jucători, agenții economici se ciocnesc cu întrebări de corectitudine reflectării circulației biletelor.

În corespundere cu alin. 1 al art. (1) a Legii despre organizarea și efectuarea jocurilor de noroc nr. 291 din 16.12.2016, activitatea în domeniu jocurilor de noroc constituie monopol de stat și este realizată de Loteria Națională a Moldovei [3].

În conformitate cu art. 23 al Legii nr. 291/2016 loteria momentană este o loterie fără tiraje, în cadrul căreia stabilirea faptului de acordare sau neacordare a câștigurilor stabilite în prealabil se efectuează nemijlocit la momentul procurării mijlocului de joc specific prin răzuirea stratului protector (sau prin o altă metodă similară) [3].

De regulă, organizatorul loteriei nu se ocupă de realizarea biletelor de sinestătător, pentru realizare fiind atrași alți agenți economici. Relațiile între acești agenți sunt reglementate de normele contractului încheiat, în conformitate cu care partea prestatoare (furnizorul) eliberează părții beneficiare (cumpărătorul) biletele pentru loteria momentană, cumpărătorul achitându-le în urma realizării ulterioare către consumatorul final la valoarea nominală a acestora. La reflectare a operațiunilor de procurare și realizare a biletelor de loterie pot fi evidențiate două metode reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 1. Variante de reflectare a operațiunilor de procurare a biletelor de loterie

I Variantă	II Variantă
Organizatorii loteriei eliberează agenților economici care se ocupă cu realizarea biletelor pentru consumatorii finali (persoane fizice), factură fiscală cu indicarea în boxa 7, redirejări a mențiunii „Non livrare”. În cazul dat aceste entități contabilizează biletele de loterie la valoarea nominală și numărul acestora în contul extrabilanțier 916 „Bunuri primite în baza contractelor de comision” . La sfârșitul lunii, organizatorul loteriei eliberează agentului economic, care se ocupă cu realizarea biletelor de loterie, o factură fiscală la valoarea biletelor vândute.	Organizatorii loteriei clasifică transmiterea biletelor de loterie ca o furnizare. În acest caz dispăre necesitatea folosirii contului extrabilanțier 916 „Bunuri primite în baza contractelor de comision” și nu se eliberează factura fiscală cu specificarea „Non livrare”, ci factura fiscală obișnuită la valoarea biletelor de loterie transmise. Biletele de loterie nerealizate se returnează organizatorului loteriei, care eliberează ulterior o factură fiscală cu „minus”.

Sursa: elaborat de autori în baza [10]

În opinia autorului, conform Tabelului 1, cea de-a doua variantă este mai rezonabilă, deoarece este clasificată ca o furnizare de bază, fără a fi folosite conturi extrabilanțiere și nu deviază de la înregistrările zilnice efectuate de contabil.

Indiferent de modul de evidență a biletelor de loterie, următorii pași sunt comuni ambelor variante.

Entitatea care se ocupă cu realizarea biletelor de loterie, la rândul său eliberează factura fiscală organizatorului loteriei la suma câștigului. Mărimea câștigului și modul de achitare a acestuia sunt indicate în contractul încheiat între părți.

Câștigurile de loterie se eliberează în baza biletului de loterie prezentat în corespundere cu cerințele de desfășurare a loteriei. La eliberarea câștigului în contabilitate se întocmește dispoziția de plată aferentă sumei eliberate din caserie [11].

Sumele achitate cumpărătorilor, posesori de bilete câștigătoare (suma maximă este indicată în contract), va fi compensată de furnizor cu condiția prezentării de cumpărător a biletelor câștigătoare și semnarea unui act de către ambele părți.

Sumele de datorii apărute în urma procurării biletelor de loterie de la furnizor se diminuează prin compensare cu sumele creațelor recunoscute la comercializarea acestora consumatorului final.

În conformitate cu pct. 14 art.103 a Codului Fiscal, serviciile de realizare a biletelor de loterie sunt scutite de TVA fără dreptul de deducere, însă scutirea dată nu se aplică la serviciile de vânzare propriu zisă. Adică, venitul din serviciile de realizare a biletelor de loterie este supus impozitării cu TVA în marime de 20% [1].

Conform informației prezentate mai sus vom analiza, pe baza unui exemplu convențional, cum are loc contabilizarea achiziționării și realizării biletelor de loterie la entitatea ce se ocupă cu comercializarea acestora. Astfel, presupunem că entitatea a procurat 500 de bilete de loterie, în baza facturii fiscale, care au fost comercializate la valoarea nominală stabilită în contract – 30 lei. Plata pentru câștiguri va fi achitată cumpărătorilor de către casierul din cadrul entității de realizare. Pentru comercializarea biletelor de loterie entitatea încasează un comision de 7% din valoarea nominală a biletelor procurate. Furnizorului i s-a achitat o parte din datorie în sumă de 6 000 lei. Astfel, pe parcursul perioadei de gestiune, au fost comercializate 350 de bilete de loterie, dintre care doar 53 au fost câștigătoare în sumă totală de 8 460 lei, din care unul a adus câștig de 5 000 lei, iar restul au adus câștig de la 20 lei pînă la 240 lei în sumă totală de 3 460 lei. Datoria rămasă față de furnizor se decontează prin compensare cu creanța comercială. În baza datelor prezentate, se întocmesc următoarele înregistrări contabile:

- 1) Se reflectă procurarea a 500 de bilete de loterie la valoarea nominală de 30 lei, în baza facturii fiscale a organizatorului (500 bilete × 30 lei/biletul):

Debit 246 „Documente bănești” - 15 000 lei

Credit 521 „Datorii comerciale curente”, subcontul 5211 „Datorii comerciale în țară” –15 000 lei

- 2) Se reflectă achitarea datoriei față de furnizorul de bilete de loterie, în baza extrasului din contul curent:

Debit 521 „Datorii comerciale curente”, subcontul 5211 „Datorii comerciale în țară” –6 000 lei

Credit 242 „Conturi curente în monedă națională”, subcontul 2421 „Numerar la conturi nelegat” – 6 000 lei

- 3) Se reflectă încasarea banilor din vânzarea biletelor de loterie, în baza dispoziției de încasare și a actului de realizare a biletelor de loterie (350 bilete × 30 lei/biletul):

Debit 241 „Casa”, subcontul 2411 „Casa în monedă națională” – 10 500 lei

Credit 246 „Documente bănești” – 10 500 lei

Potrivit prevederilor pct. 4 din Lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea încasărilor bănești în numerar fără aplicarea echipamentelor de casă și de control (anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr.141/2019 cu privire la aplicarea echipamentelor de casă și de control la efectuarea decontărilor), comercializarea biletelor de loterie este permisă fără aplicarea echipamentelor de casă și de control (ECC) [7].

Modul de utilizare a ECC la realizarea biletelor de loterie momentană, cât și plata câștigurilor de către organizatorul jocurilor de noroc și de către alți agenți economici (distribuitori/subdistribuitori) în baza contractului de distribuire/colaborare este stabilit în Capitolul IV1 „Loteria” din Normele metodologice privind efectuarea decontărilor bănești în numerar din domeniul jocurilor de noroc cu utilizarea echipamentelor de casă și control [8].

Astfel, conform prevederilor pct. 124 din Normele menționate, la efectuarea operațiunii de plată a câștigului în numerar, suma spre plată se înregistrează în ECC prin operațiunea nefiscală de eliberare (extragere) de serviciu a numerarului din sertarul pentru bani al ECC, care, de asemenea, poate fi efectuată ori de câte ori este necesar, se va emite la ECC pe suport de hârtie bonul de serviciu respectiv (suma eliberată se imprimă cu semnul minus ce semnifică eliberare, extragere). Pe bonul de serviciu se

va face înscrisul ce concretizează operațiunea efectuată (conținutul operațiunii), semnătura persoanei gestionare. La sfârșitul perioadei de gestiune (zi de lucru, schimb) documentele justificative prezentate (biletele de loterie câștigătoare) se transmit în contabilitate.

4) Se reflectă venitul entității și suma TVA aferente comercializării biletelor de loterie, în baza facturii fiscale (500 bilete × 30 lei/biletul × 7%), TVA (1 050 lei × 20%):

Debit 221 „Creanțe comerciale”, subcontul 2211 „Creanțe comerciale în țară” – 1 260 lei

Credit 534 „Datorii față de buget”, subcontul 5344 „Datorii privind taxa pe valoarea adăugată” – 210 lei

Credit 611 „Venituri din vânzări”, subcontul 6113 „Venituri din prestarea serviciilor” – 1 050

lei

În urma reformelor efectuate în domeniul contabilității și fiscalității, care intră în vigoare în anul 2020, ar fi binevenit să analizăm mecanismul reținerii impozitului pe venit din câștigurile persoanei fizice de la jocurile de noroc, loterii și/sau pariuri sportive.

Începând cu 1 ianuarie 2020, au intrat în vigoare noi prevederi cu privire la impozitarea câștigurilor persoanei fizice de la jocurile de noroc, loterii și/sau pariuri sportive, introduse prin Legea nr.115/2019 pentru modificarea Codului fiscal nr.1163/1997. Potrivit art. 20 lit. p¹) din CF, câștigurile de la loterii sunt neimpozabile în partea în care valoarea fiecărui câștig nu depășește 1% din scutirea personală stabilită la art. 33 alin. (1) [2].

Totodată, conform prevederilor art. 90¹ alin. (3³) din CF, fiecare plătitor de câștiguri urmează să rețină și să verse la buget un impozit în mărime de 12 % din câștigurile de la loterii în partea în care valoarea fiecărui câștig depășește 1% din mărimea scutirii personale. Astfel, obligația de a reține impozitul pe venit conform art. 90¹ alin. (3³) din CF îi revine plătitorului de câștiguri. Baza impozabilă din care se va reține impozit va constitui câștigul diminuat cu suma aferentă 1% din scutirea personală. Respectiv, fiecare câștig de la loterii, în partea în care aceasta depășește suma indicată, va fi diminuat cu 240 lei (pentru anul curent) [1].

Este important de menționat că, în cazul în care compania dorește ca suma câștigului indicată pe bilet să fie integral achitată câștigătorului, atunci suma respectivă va constitui câștigul net, iar valoarea câștigului total (brut) care urmează a fi reflectat în evidența contabilă se va compune din suma câștigului net și suma impozitului pe venit care necesită a fi achitat la buget.

Astfel, valoarea câștigului total poate fi determinată după formula:

$$(C - 240 \text{ lei} \times 0,12) / (1 - 0,12) \quad (1.1)$$

unde:

C - suma câștigului indicată pe bilet.

Totodată, în scopuri fiscale se permite spre deducere suma câștigului total, care conține și impozitul pe venit reținut [9].

Pentru demonstrare propunem următorul exemplu de calcul, știind că suma câștigului indicată pe biletul câștigător este de 5 000 lei. Astfel, valoarea câștigului care urmează a fi reflectat de către agentul economic în evidența contabilă va constitui 5 649,09 lei, iar suma impozitului pe venit care urmează a fi achitat la buget va constitui 649,09 lei.

1) Câștig: $(5\,000 \text{ lei} - 240 \text{ lei} \times 0,12) / (1 - 0,12) = 5\,649,09 \text{ lei}$;

2) Impozit pe venit: $5\,649,09 \text{ lei} - 5\,000 \text{ lei} = 649,09 \text{ lei}$.

Prin urmare, câștigătorul va beneficia de suma integrală indicată pe biletul câștigător – 5 000 lei.

Totodată, în scopuri fiscale se permite spre deducere suma câștigului total, adică 5 649,09 lei.

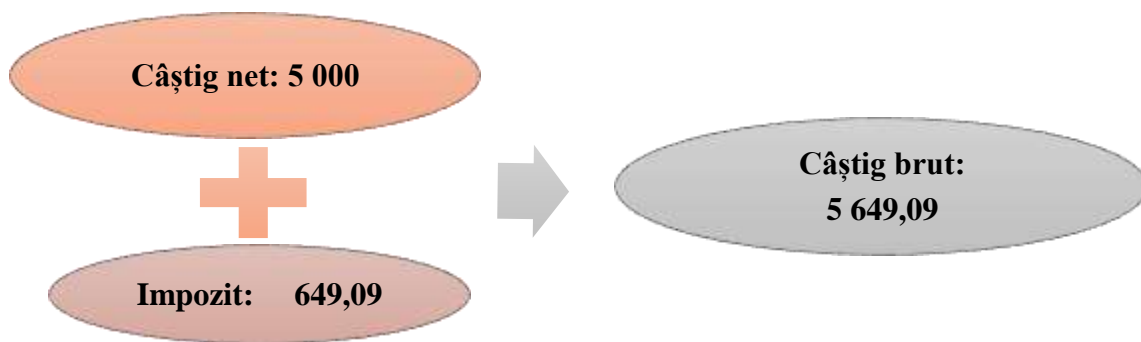

Figura 1.1. Componentele câștigului brut din loterii

Sursa: elaborat de autori în baza [9]

5) Se reflectă reținerea impozitului pe venit din câștigul cumpărătorului, în baza biletului de loterie câștigător:

Debit 521 „Datorii comerciale curente”, subcontul 5211 „Datorii comerciale în țară” – 649,09 lei

Credit 534 „Datorii față de buget”, subcontul 5343 „Datorii privind impozitul pe venit reținut la sursa de plată” – 649,09 lei

Luând în considerare prevederile art. 92 p. (3) al CF, câștigurile din loterie trebuie indicate în Darea de seamă lunară IPC 18 cu codul NOR și apoi în cea anuală în IALS 18 [4]. În partea ce ține de modul de determinare a câștigului impozabil, menționăm că, potrivit art. 12 pct. 14) din CF, câștigurile reprezintă veniturile brute obținute de la jocurile de noroc, loterii și de la campaniile promoționale atât în formă monetară, cât și nemonetară. În scopul aplicării prezentei noțiuni, câștigul de la jocurile de noroc realizat în cazinouri sau la automatele de joc reprezintă valoarea diferenței pozitive dintre suma câștigată și suma mizată confirmată documentar. În celelalte cazuri, câștigul reprezintă suma totală câștigată [1].

Este important de menționat că, prin Legea nr.171/2019 cu privire la modificarea unor acte legislative, la art. 92 alin. (3) din CF au fost stabilite norme derogatorii de la obligația prezentării dărilor de seamă aferente impozitului reținut pentru câștigurile de la loterii în partea în care valoarea câștigurilor nu depășește scutirea personală stabilită. Astfel, pentru câștigurile de la loterii cu o valoare mai mică decât 24 000 lei fiecare, nu se vor prezenta datele privind numele și prenumele (denumirea), adresa și codul fiscal al persoanei fizice sau juridice în folosul căreia au fost efectuate plățile. În același timp, suma impozitului pe venit aferent câștigurilor persoanei fizice de la loterii nu constituie facilitate impozabilă acordată de angajator.

Adițional, menționăm că, în conformitate cu prevederile art. 90¹ alin. (4) din CF, reținerea finală a impozitului stabilit prin articolul citat scutește beneficiarul câștigurilor și veniturilor specificate la alin. (3), (3¹), (3³), (3⁴), (3⁵) și (3⁶) de la includerea lor în componența venitului brut, precum și de la declararea acestora [2].

6) Se reflectă achitarea impozitului pe venit din câștigul cumpărătorului, în baza extrasului din contul curent:

Debit 534 „Datorii față de buget”, subcontul 5343 „Datorii privind impozitul pe venit reținut la sursa de plată” – 649,09 lei

Credit 242 „Conturi curente în monedă națională”, subcontul 2421 „Numerar la conturi nelegat” – 649,09 lei

7) Se reflectă achitarea câștigurilor cumpărătorilor, conform dispoziției de plată:

Debit 521 „Datorii comerciale curente”, subcontul 5211 „Datorii comerciale în țară” – 5 000 lei

Credit 241 „Casa”, subcontul 2411 „Casa în monedă națională” – 5 000 lei

8) Se reflectă compensarea datoriilor față de furnizor cu creanța comercială recunoscută, în baza notei contabile:

Debit 521 „Datorii comerciale curente”, subcontul 5211 „Datorii comerciale în țară” – 1 260 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale”, subcontul 2211 „Creanțe comerciale în țară” – 1 260 lei

9) Se reflectă achitarea datoriei rămase față de furnizor în baza extrasului din contul curent 7 740 lei (15 000 - 6 000 – 1 260):

Debit 521 „Datorii comerciale curente”, subcontul 5211 „Datorii comerciale în țară” – 7 740 lei

Credit 242 „Conturi curente în monedă națională”, subcontul 2421 „Numerar la conturi nelegat” – 7 740 lei

Astfel, de avantajele sociale și economice se bucură toate părțile implicate: jucătorii, organizatorii, operatorii, unitățile comerciale și statul, *însă noi ca consumatori trebuie să fim precauți și să nu abuzăm, pentru ca în primul rând loteriile sunt un joc de noroc, însă norocul nu mereu ne surâde tuturor!*

Rezultate și concluzii.

După cum se observă, cererea la biletele de loterie pe piața de desfacere a Republicii Moldova este foarte ridicată și reprezintă o opțiune pentru companiile care doresc să-și maximizeze profitul pe seama comercializării lor, în condiții de eficiență fiscală maximă. În urma studiului efectuat, s-a observat că biletele de loterie necesită o contabilizare specifică și au mai multe aspecte fiscale importante, apărute recent (1 ianuarie 2020), ce trebuie luate în considerare la efectuarea operațiunilor legate de circulația acestora. Implementarea sistemului de loterii în Republica Moldova în perspectivă va aduce beneficii dezvoltării economiei naționale, prin creșterea puterii de cumpărare de către consumatori care, în timp, stimulează creșterea economică.

Referințe bibliografice

1. Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.1997. [online] [accesat 29.02.2020]. Disponibil: http://www.fisc.md/CodFiscal/CodulfiscalInterm_ro.aspx
2. Legea pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 nr. 115 din 15.08.2019. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 274-278 din 06.09.2019, art. nr: 392
3. Legea cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc nr. 291 din 16.12.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 2-8 din 06.01.2017, art. nr: 03
4. SNC “Prezentarea situațiilor financiare”. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 177-181/1224 din 16.08.2013.
5. Planul general de conturi contabile aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 100 din 28.06.2019. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 230-237 din 19.07.2019, art. nr: 1275
6. Regulamentul privind organizarea și desfășurarea loteriilor de către S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, aprobat de către Agenția Servicii Publice la data de 08.10.2018. [online] [accesat 29.02.2020]. Disponibil: <https://s1.7777.md/media/mediabank/pdf/2020/2/5/20c900adff361124160708e77aa9a68eb3c8d3e6/file.pdf>

7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aplicarea echipamentelor de casă și control la efectuarea decontărilor: nr. 141 din 27.02.2019. În: *Monitorul Oficial al R. Moldova*. 2019, nr. 94-99, art. 191.
8. Normele metodologice privind efectuarea decontărilor bănești în numerar din domeniul jocurilor de noroc cu utilizarea echipamentelor de casă și control, aprobate prin Decizia Comisiei interdepartamentale pentru mașinile de casă și control nr. 26-11/1-19/01 din 31 mai 2019. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 193-202 din 14.06.2019, art. 1045
9. ȚURCAN, I. *Mecanismul reținerii impozitului pe venit din câștigurile persoanei fizice de la jocurile de noroc, loterii și/sau pariuri sportive*. *Monitorul Fiscal FISC.md*, nr. 1, 2020, p. 24
10. ДИМОВА, Н.; ЖИЗДАН, А. *Особенности отражения лотерейных билетов в бухгалтерском учете*. *Monitorul Fiscal FISC.md*, nr. 5, 2019, стр. 20.
11. BĂDICU G., MIHAILĂ S., *Politici contabile: principii de bază și caracteristici calitative ale informațiilor*." *Economica*, 2014, Vol. 90, No. 4, pp. 80-86.